

Giải bài tập SGK Địa lí 6:

Bài 3: Tỷ lệ bản đồ

A. Kiến thức trọng tâm

1. Ý nghĩa tỷ lệ bản đồ

a, Bản đồ là gì?

- Bản đồ là hình vẽ tương đối chính xác về một vùng đất hay toàn bộ trái đất trên một mặt phẳng.

b, Tỷ lệ bản đồ là gì?

- Tỷ lệ bản đồ cho ta biết khoảng cách trên bản đồ đã thu nhỏ bao nhiêu lần so với kích thước thực của chúng trên thực tế.

c, Các dạng biểu hiện của tỷ lệ bản đồ:

- Tỷ lệ số: Là một phân số luôn có tử là 1. Mẫu số càng lớn thì tỷ lệ càng nhỏ và ngược lại.
- Tỷ lệ thước: Là tỷ lệ được vẽ dưới dạng thước đo tính sẵn, mỗi đoạn đều ghi số đo độ dài tương ứng trên thực địa.

Ví dụ: Mỗi đoạn 1cm trên thước bằng 1km hoặc 10km trên thực địa.

– Bản đồ có tỷ lệ càng lớn thì số lượng các đối tượng địa lí đưa lên bản đồ càng nhiều.

– Tiêu chuẩn phân loại:

+ Lớn: Tỷ lệ trên : 1 : 200.000

+ Trung bình: Từ : 1: 200.000 đến 1:1000.000

+ Nhỏ: Dưới : 1:1000.000

d, Ý nghĩa:

- Tỷ lệ bản đồ cho biết bản đồ đó được thu nhỏ bao nhiêu so với thực địa.
- Tỷ lệ bản đồ càng lớn thì mức độ chi tiết của bản đồ càng cao.

2. Đo tính các khoảng cách thực địa dựa vào tỷ lệ thước hoặc tỷ lệ số trên bản đồ

Cách tính khoảng cách trên thực địa dựa vào tỷ lệ số và tỷ lệ thước:

- Đánh dấu khoảng cách hai điểm.

- Đo khoảng cách hai điểm
- Dựa vào tỉ lệ số, tính 1cm trên thước bằngcm ngoài thực tế. Sau đó đổi ra đơn vị mét (m), hoặc kilômet (km).

B. BÀI TẬP VÀ HƯỚNG DẪN GIẢI

Câu 1: Trang 12 - sgk Địa lí 6: Khoảng cách 1cm trên bản đồ có tỉ lệ 1: 2.000.000 bằng bao nhiêu Km trên thực địa?

Trả lời:

Tỉ lệ bản đồ 1: 2 000 000 có nghĩa là 1 cm trên bản đồ ứng với 2 000 000 cm hay 20 km trên thực địa.

Câu 2: Trang 12 - sgk Địa lí 6: Quan sát bản đồ trong các hình 8 và 9 cho biết:

- Một cm trên bản đồ ứng với bao nhiêu mét trên thực địa?
- Bản đồ nào trong hai bản đồ có tỉ lệ lớn hơn? Bản đồ nào thể hiện các đối tượng địa lí chi tiết hơn?

Trả lời:

- Tỉ lệ bản đồ ở hình 8 là 1: 7 500, có nghĩa là 1 cm trên bản đồ này ứng với 7 500 cm hay 75 mét trên thực địa.
- Tỉ lệ bản đồ ở hình 9 là 1: 15 000. Có nghĩa là 1 cm trên bản đồ này ứng với 15 000 cm hay 150 mét trên thực địa.
- Bản đồ có tỉ lệ lớn hơn là Hình 8, bản đồ này thể hiện các đối tượng địa lí chi tiết hơn hình 9.

Câu 3: Trang 14 - sgk Địa lí 6:Tỉ lệ bản đồ cho chúng ta biết điều gì?

Trả lời:

- Tỉ lệ bản đồ cho biết các khoảng cách trên bản đồ đã được thu nhỏ bao nhiêu lần so với khoảng cách thực của chúng trên thực địa.

Câu 4: Trang 14 - sgk Địa lí 6: Dựa vào số ghi tỉ lệ của các bản đồ sau đây: 1: 2.000.000 và 1: 6.000.000 cho biết 5cm trên bản đồ ứng với bao nhiêu Km trên thực địa?

Trả lời:

- Nếu tỉ lệ bản đồ: 1: 200 000 thì 5 cm trên bản đồ này sẽ ứng với khoảng cách thực địa là:

$$5\text{cm} \times 200000 = 1000000 \text{ cm} = 10 \text{ km.}$$

- Nếu tỉ lệ bản đồ 1: 6 000 000 thì 5 cm trên bản đồ này sẽ ứng với khoảng cách thực địa là:

$$5\text{cm} \times 6000000 = 30000000 \text{ cm} = 300 \text{ km.}$$

Câu 5: Trang 14 - SGK Địa lí 6: Khoảng cách từ Hà Nội đến Hải Phòng là 105 km. Trên một bản đồ Việt Nam, khoảng cách giữa hai thành phố đó đo được 15 cm. Vậy bản đồ đó có tỉ lệ bao nhiêu?

Trả lời:

Trước hết, cần đổi 105 km = 10500000 cm.

– Tính tỉ lệ của bản đồ đó là:

$$10500000 \text{ cm} : 15 \text{ cm} = 700000$$

=> Vậy tỉ lệ của bản đồ đó là 1 : 700000